



Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. balandžio 6 d.*

„Valstybės pagalba — Jūrų transportas — Kompensacija už viešąją paslaugą — Kapitalo didinimas — Sprendimas, kuriuo pagalba pripažįstama nesuderinama su vidaus rinka ir nurodoma ją susigrąžinti — Ieškovės likvidavimas — Gebėjimas būti ieškovu ar atsakovu teisme — Suinteresuotumo pareikšti ieškinį išlikimas — Pagrindo nepriimti sprendimo nebuvimas — Pagalbos sąvoka — Visuotinės ekonominės svarbos paslauga — Privataus investuotojo kriterijus — Akivaizdi vertinimo klaida — Teisės klaida — Prieštaravimas dėl teisėtumo — Pareiga motyvuoti — Teisė į gynybą — Sprendimas 2011/21/ES — Gairės dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti — Sąjungos bendrosios nuostatos dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma — Sprendimas *Altmark*“

Byloje T-220/14

Saremar – Sardegna Regionale Marittima SpA, įsteigta Kaljaryje (Italija), atstovaujama advokatų G. M. Roberti, G. Bellitti ir I. Perego,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą G. Conte, D. Grespan ir A. Bouchagiar,

atsakovę,

palaikomą

Compagnia Italiana di Navigazione SpA, įsteigtos Neapolyje (Italija), iš pradžių atstovaujamos advokatų F. Sciaudone, R. Sciaudone, D. Fioretti ir A. Neri, vėliau – advokatų M. Merola, B. Carnevale ir M. Toniolo,

įstojusios į bylą šalies,

dėl pagal SESV 263 straipsnį pateikto prašymo panaikinti 2014 m. sausio 22 d. Komisijos sprendimą C(2013) 9101 *final* dėl pagalbos priemonių SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C) ir SA.32016 (2011/C), kurias Sardinijos autonominis regionas įgyvendino *Saremar* naudai, kiek šiame sprendime kompensacijos už viešąją paslaugą priemonė ir kapitalo didinimas pripažinti valstybės pagalba, šios priemonės pripažįstamos nesuderinamomis su vidaus rinka ir nurodoma susigrąžinti šią pagalbą,

BENDRASIS TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas D. Gratsias (pranešėjas), teisėjai M. Kancheva ir N. Póltorak,

* Proceso kalba: italų.

posėdžio sekretorius J. Palacio González, vyriausiasis administratorius,
atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. liepos 20 d. posėdžiui,
priima šį

Sprendimą¹

(Praleista)

Dėl teisės

1. Dėl „Saremar“ gebėjimo būti ieškove ar atsakove teisme

- 43 Visų pirma iš paaiškinimų ir dokumentų, kuriuos 2016 m. liepos 11 ir 29 d. šalys pateikė Bendrajam Teismui, matyti, kad negalėdama grąžinti jau išmokėtos ginčijamos pagalbos dalies *Saremar*, siekdama būti likviduota, paprašė pradėti susitarimo su kreditoriais procedūrą; 2015 m. liepos 22 d. *Tribunale di Cagliari* (Kaljario teismas, Italija) patvirtino šį jos prašymą. *Saremar* visiškai nebevykdo veiklos nuo 2016 m. kovo 31 d. ir jos likvidavimo procedūra yra pasiekusi vėlyvą etapą, nes visų užtikrinimo priemonės turinčių kreditorių reikalavimai buvo patenkinti ir, kaip teigia pati bendrovė, ateinančiais mėnesiais numatoma pradėti pirmąjį reikšmingo lėšų paskirstymo užtikrinimo priemonių neturintiems kreditoriams etapą.
- 44 Pagal taikytiną nacionalinę ir proceso teisę likviduojama bendrovė gali netekti gebėjimo būti ieškove ar atsakove teisme, bent jau savo vardu. Be to, pati ieškovė nurodo, kad taip gali būti pagal Italijos teisę. Be abejo, per teismo posėdį ir 2016 m. liepos 29 d. rašte Komisija tik tvirtino, jog tai, kad vyksta ieškovės likvidavimo procedūra, kelia abejonių dėl jos suinteresuotumo pareikšti ieškinį, bet ne tai, kad šis likvidavimas kelia abejonių dėl jos gebėjimo būti ieškove ar atsakove teisme. Tačiau, kadangi dėl galimo ieškovės gebėjimo būti ieškove ar atsakove teisme praradimo klausimas dėl jos suinteresuotumo pareikšti ieškinį netektų dalyko, reikia patikrinti, ar ji išsaugojo minėtą teisę vykstant bylos nagrinėjimui.
- 45 Šiuo klausimu pažymėtina, kad nors, kaip yra nusprendęs Teisingumo Teismas, SESV 263 straipsnio 4 dalyje pateikta sąvoka „juridinis asmuo“ nebūtinai sutampa su sąvokomis, įtvirtintomis valstybių narių teisės sistemose, iš jurisprudencijos išplaukia, kad ši sąvoka iš principo reiškia, kad egzistuoja teisinį subjektiškumą turintis subjektas, įsteigtas pagal valstybės narės ar trečiosios šalies teisę, ir pagal šią teisę suteiktas gebėjimas būti ieškovu ar atsakovu teisme (šiuo klausimu žr. 1959 m. kovo 20 d. Sprendimą *Nold / Haute Autorité*, 18/57, EU:C:1959:6; 1982 m. spalio 28 d. Sprendimo *Groupement des Agences de voyages / Komisija*, 135/81, EU:C:1982:371, 10 punktą; 2007 m. sausio 18 d. Sprendimo *PKK ir KNK / Taryba*, C-229/05 P, EU:C:2007:32, 114 punktą ir 2009 m. lapkričio 24 d. Nutarties *Landtag Schleswig-Holstein / Komisija*, C-281/08 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2009:728, 22 punktą). Taigi tik išimtinėmis aplinkybėmis, be kita ko, kai tai būtina dėl reikalavimų užtikrinti veiksmingą teisminę apsaugą, galima nuspręsti, kad subjekto, kuris pagal konkrečią nacionalinę teisę neturi gebėjimo būti ieškovu ar atsakovu teisme, ieškinys yra priimtinas (šiuo klausimu žr. 2007 m. sausio 18 d. Sprendimo *PKK ir KNK / Taryba*, C-229/05 P, EU:C:2007:32, 109–114 punktus). Be to, šis gebėjimas būti ieškovu ar atsakovu teisme turi būti išsaugotas vykstant bylos nagrinėjimui (šiuo klausimu žr. 2007 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Salvat père & fils ir kt. / Komisija*, T-136/05, EU:T:2007:295, 25–27 punktus ir 2012 m. kovo 21 d. Sprendimo *Marine Harvest Norway ir Alsaker Fjordbruk / Taryba*, T-113/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2012:135, 27–29 punktus). Teisinio

1 — Pateikiami tik tie šio sprendimo punktai, kuriuos Bendrasis Teismas mano tikslinga paskelbti.

subjektiškumo egzistavimas ir gebėjimas būti ieškovu ar atsakovu teisme turi būti nagrinėjami atsižvelgiant į atitinkamą nacionalinę teisę (1984 m. lapkričio 27 d. Sprendimo *Bensider ir kt. / Komisija*, 50/84, EU:C:1984:365, 7 punktą ir 2008 m. balandžio 3 d. Nutarties *Landtag Schleswig-Holstein / Komisija*, T-236/06, EU:T:2008:91, 22 punktą).

- 46 Nagrinėjamu atveju iš 2016 m. liepos 29 d. *Saremar* rašto matyti, kad pagal *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija) jurisprudenciją bendrovė, kuriai taikoma susitarimo su kreditoriais procedūra, išsaugo teisę savo pačios vardu imtis teisinių veiksmų ir dalyvauti ginčiuose siekdama apsaugoti savo turtą. Be to, ieškovė prie šio rašto pridėjo 2016 m. liepos 26 d. jos likvidatorių raštą, kuriame patvirtinama, kad jos valdybos narių įgaliojimai dar nėra pasibaigę. Todėl reikia konstatuoti, jog, nepaisant to, kad vyksta *Saremar* likvidavimo procedūra, vykstant bylos nagrinėjimui ji neprarado gebėjimo būti ieškove ar atsakove teisme.

2. Dėl Komisijos pareikšto prieštaravimo dėl poreikio priimti sprendimą

- 47 Komisija tvirtina, jog dėl to, kad vyksta *Saremar* likvidavimo procedūra, ši bendrovė vykstant bylos nagrinėjimui prarado suinteresuotumą pareikšti ieškinį. Šiuo klausimu ji teigia, kad *Saremar* likvidavimo procedūra yra pasiekusi vėlyvą etapą ir gali būti baigta prieš paskelbiant šį sprendimą. Be to, kaip pripažino pati ieškovė, ji negali vėl pradėti vykdyti ūkinės veiklos, net jeigu ginčijamas sprendimas būtų panaikintas ir ji pati būtų atleista nuo pareigos grąžinti pagalbą. Galiausiai *Saremar* kreditorių interesus, kad ginčijamos pagalbos suma būtų išbraukta iš šios bendrovės įsipareigojimų, yra atskiras nuo intereso tęsti jos ūkinę veiklą. Baigdama Komisija nurodo, kad dėl tokio suinteresuotumo pareikšti ieškinį nebuvimo Bendrasis Teismas turi pripažinti, kad nagrinėjamu atveju nereikia priimti sprendimo.
- 48 Atsakydama į šiuos argumentus *Saremar* teigia, kad ginčijamo sprendimo panaikinimas jai sukeltų teisinių pasekmių, nes dėl tokio panaikinimo jos įsipareigojimai, numatyti susitarime su kreditoriais, sumažėtų 11 mln. EUR, o tai leistų patenkinti visų jos kreditorių reikalavimus.
- 49 Pagal suformuotą jurisprudenciją suinteresuotumas pareikšti ieškinį yra esminė ir pirmoji bet kokio ieškinio sąlyga (žr. 2015 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Mory ir kt. / Komisija*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 58 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 50 Šiuo klausimu iš SESV 263 straipsnio matyti, kad yra aiškus skirtumas tarp Sąjungos institucijų ir valstybių narių teisės pareikšti ieškinį, nurodytos šio straipsnio antroje pastraipoje, ir fizinių ar juridinių asmenų teisės pareikšti tokį ieškinį, nurodytos jo ketvirtoje pastraipoje. Taigi pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjungos institucijos ir valstybės narės, siekdamos pasinaudoti šia teise pareikšti ieškinį, neturi pagrįsti savo *locus standi* ir suinteresuotumo pareikšti ieškinį (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 24 d. Sprendimo *Freistaat Sachsen ir Land Sachsen-Anhalt / Komisija*, T-443/08 ir T-455/08, EU:T:2011:117, 64 punktą ir 2013 m. vasario 19 d. Nutarties *Provincie Groningen ir kt. / Komisija*, T-15/12 ir T-16/12, nepaskelbta Rink., EU:T:2013:74, 42 ir 44 punktus ir nurodytą jurisprudenciją).
- 51 Priešingai, SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje nurodytai fizinių ir juridinių asmenų teisei pareikšti ieškinį, viena vertus, taikoma sąlyga, kad būtų pripažintas jų *locus standi*, t. y. remiantis šios nuostatos formuluote, sąlyga, kad ieškinys būtų pateiktas dėl akto, kuris yra tiesiogiai ir konkrečiai su jais susijęs, ar dėl reglamentuojančio pobūdžio teisės akto, kuris tiesiogiai su jais susijęs ir dėl kurio nereikia patvirtinti įgyvendinamųjų priemonių. Kita vertus, ši teisė pareikšti ieškinį priklauso nuo suinteresuotumo pareikšti ieškinį egzistavimo tuo metu, kai jis pateikiamas, ir tai yra priimtumo sąlyga, atskira nuo *locus standi*. Kaip ir ieškinio dalykas, šis suinteresuotumas pareikšti ieškinį turi išlikti iki teismo sprendimo priėmimo, antraip nebūtų poreikio jį priimti (žr. 2015 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Mory ir kt. / Komisija*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 57 ir 59–62 punktus ir nurodytą jurisprudenciją).

- 52 Taigi suinteresuotumo pareikšti ieškinį egzistavimas yra viešosios tvarkos klausimas, kurį Bendrasis Teismas turi išnagrinėti *ex officio* ieškinio pareiškimo etape, kad patikrintų jo priimtinumą, arba kai nagrinėja ieškinį, kad patikrintų, ar vis dar yra poreikis priimti sprendimą dėl šio ieškinio (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 24 d. Nutarties *Internationaler Hilfsfonds / Komisija*, T-36/10, EU:T:2011:124, 46 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 53 Toks suinteresuotumas pareikšti ieškinį reiškia, kad pats ginčijamo akto panaikinimas gali turėti teisinių pasekmių ir kad taip dėl ieškinio baigties gali atsirasti nauda jį pareiškusiam asmeniui (2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *Wunenburger / Komisija*, C-362/05 P, EU:C:2007:322, 42 punktas ir 2015 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Mory ir kt. / Komisija*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 55 punktas). Be to, ieškovo suinteresuotumas pareikšti ieškinį turi būti atsiradęs ir esantis ir negali būti susijęs su būsima hipotetine situacija (žr. 2015 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Mory ir kt. / Komisija*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 56 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 54 Visų pirma reikia konstatuoti, kad šis ieškinytis atitinka šio sprendimo 51–53 punktuose nurodytas priimtinumą sąlygas tiek kalbant apie ieškovės *locus standi*, tiek apie jos suinteresuotumo pareikšti ieškinį egzistavimą jo pateikimo etape, o to Komisija apskritai neginčia.
- 55 Konkrečiai dėl suinteresuotumo pareikšti ieškinį reikia pažymėti, kad ieškinio pareiškimo dieną ginčijamas sprendimas darė neigiamą įtaką ieškovei, nes Komisija ieškovės gautą pagalbą pripažino nesuderinama ir neteisėta ir nurodė ją susigrąžinti. Iš tiesų vien dėl to ginčijamu sprendimu buvo pakeista šios bendrovės teisinė padėtis ir ji nuo šio sprendimo priėmimo nebeturėjo teisės gauti šios pagalbos ir turėjo būti pasiruošusi tam, kad jai teks iš esmės ją grąžinti (žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *ACEA / Komisija*, C-319/09 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:857, 68 ir 69 punktus ir nurodytą jurisprudenciją).
- 56 Reikia konstatuoti, kad *Saremar* likvidavimo procedūros pradėjimas nepaneigė, vykstant bylos nagrinėjimui, jos suinteresuotumo pareikšti ieškinį, kaip jis apibrėžtas šio sprendimo 55 punkte.
- 57 Iš tiesų pirmiausia reikia pažymėti, jog ginčijamas sprendimas nebuvo taip pakeistas ar atšauktas, kad šis ieškinytis išsaugotų savo dalyką (šiuo klausimu žr. 2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *Wunenburger / Komisija*, C-362/05 P, EU:C:2007:322, 48 punktą).
- 58 Be to, ginčijamo sprendimo teisinės pasekmės netapo nebegaliojančios vien dėl to, kad pradėta *Saremar* likvidavimo procedūra.
- 59 Iš tiesų, pirma, dėl ginčijamo sprendimo ASR vis dar neturi teisės išmokėti *Saremar* dalies ginčijamo kapitalo padidrinimo, kurios, kaip galima teigti remiantis prie ieškinio pridėtu 2012 m. liepos 11 d. *Saremar* visuotinio akcininkų susirinkimo protokolu, ši valdžios institucija neišmokėjo dėl to, kad apie šią operaciją buvo pranešta Komisijai. Bylos medžiagoje nėra jokių duomenų, kuriais remiantis būtų galima atmesti galimybę, kad panaikinus ginčijamą sprendimą ši ginčijamo kapitalo didinimo dalis, kurią tokiu atveju *Saremar* turėtų teisę gauti, būtų priskirta prie jos turto.
- 60 Antra, dėl ginčijamos pagalbos dalies, kurią ASR jau išmokėjo *Saremar*, pažymėtina, kad iš suformuotos jurisprudencijos matyti, jog vien tai, kad įmonei taikoma bankroto procedūra, be kita ko, kai pasibaigus šiai procedūrai įmonė likviduojama, nepaneigia pagalbos susigrąžinimo principo. Iš tiesų tokiu atveju ankstesnė padėtis iš esmės gali būti atkurta, o dėl neteisėtai suteiktos pagalbos atsiradęs konkurencijos iškraipymas panaikintas į likviduojamos įmonės išpareigojimus įtraukus išpareigojimą grąžinti atitinkamą pagalbą (žr. 2009 m. liepos 1 d. Sprendimo *KG Holding ir kt. / Komisija*, T-81/07–T-83/07, EU:T:2009:237, 192 ir 193 punktus ir nurodytą jurisprudenciją). Taigi dėl ginčijamo sprendimo ginčijama pagalba bent jau turi likti prie *Saremar* išpareigojimų, todėl, net darant prielaidą, kad ši pagalba negali būti grąžinta ASR, ji nebėra ieškovės turto dalis.

- 61 Todėl reikia pažymėti, jog *Saremar* likvidavimo procedūros pradėjimas nepaneigia šio sprendimo 55 punkte padarytos išvados, kad ginčijamo sprendimo panaikinimas gali būti naudingas ieškovei, nes jos teisinė padėtis atsižvelgiant į ginčijamą pagalbą dėl to būtų neišvengiamai pakeista. Be to, dėl šio panaikinimo taip pat gerokai pagerėtų jos ekonominė situacija, nes ginčijama pagalba vėl galėtų būti priskirta prie jos turto. Taip pat pažymėtina, kad ši vertinimą patvirtina 2010 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *Graikija ir kt. / Komisija* (T-415/05, T-416/05 ir T-423/05, EU:T:2010:386); jame Bendrasis Teismas nusprendė, kad likviduojamos bendrovės, kurios buvo grąžinusios tose bylose aptariamą pagalbą, išsaugojo suinteresuotumą pareikšti ieškinį, nes panaikinimo atveju Graikijos Respublika privalėtų joms vėl išmokėti sugrąžintas sumas, kurios būtų įtrauktos į jų atitinką likvidavimo balansą kaip turtas (2010 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Graikija ir kt. / Komisija*, T-415/05, T-416/05 ir T-423/05, EU:T:2010:386, 62 punktas).
- 62 Reikia pridurti, jog iki šiol Bendrajam Teismui nėra pateikta informacijos, kad *Saremar* likvidavimo procedūra būtų baigta.
- 63 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad *Saremar* yra išsaugojusi suinteresuotumą pareikšti šį ieškinį, todėl yra poreikis priimti sprendimą.

(Praleista)

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (aštuntoji kolegija),

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. *Saremar – Sardegna Regionale Marittima SpA*, be savo bylinėjimosi išlaidų, padengia Europos Komisijos ir *Compagnia Italiana di Navigazione SpA* patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Gratsias

Kancheva

Póltorak

Paskelbta 2017 m. balandžio 6 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.